یادداشت

مناسب‌سازی شهر برای افراد کم‌توان جسمی و حرکتی

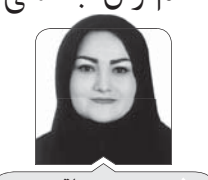

سمیه پورباقر
پژوهشگر فرادکتری معماری

فضاهای شهری به‌عنوان بستر زندگی و فعالیت شهروندان، بیشترین ارتباط را با مردم و محیط زندگی افراد برقرار می‌کنند. این فضاها با توجه به ویژگی افراد و گروه‌های سنی، جنسی، اجتماعی و... باید محیطی امن، سالم، پایدار و جذاب برای شهروندان باشند و نیازهای مختلف تمام گروه‌های اجتماعی را به شیوه‌ای مناسب پاسخ دهند. بی‌توجهی به نیازهای اصلی و اساسی انسان‌ها، ادراکات و رفتارهای آنها در زندگی روزمره و همچنین در نظر نگرفتن شرایط جسمانی و روانی همه اقشار و سنین جامعه و بسیاری از مسائل اساسی از این قبیل در طراحی و برنامه‌ریزی فضاهای شهری، سبب ایجاد فضاهایی نامناسب، آسیب‌پذیر و مشکل‌دار شده و این در مقابله با برابری حقوق شهروندی است. از سوی دیگر، انزوای فیزیکی و اجتماعی حاصل از این وضعیت، آسیب‌های بعدی را همراه خواهد داشت. این در حالی است که افراد کم‌توان جسمی و حرکتی بخش درخور توجهی از جمعیت هر جامعه‌ای را تشکیل می‌دهند و نباید حق حیات طبیعی و اجتماعی از آنها سلب شود. طبق مطالعات و آمار ارائه‌شده، شایع‌ترین علت مرگ‌ومیر در سالمندان و افراد کم‌توان جسمی و حرکتی، زمین‌خوردن آنهاست. سالمندان به علت تغییرات جسمی و حرکتی ناشی از کهولت سن بیشتر در معرض حوادث خانگی و خیابانی قرار می‌گیرند و بیشترین قربانیان حوادث مختلف هستند. همان‌گونه که امروزه در سطح شهرها مشاهده می‌شود، فضاهای شهری از معابر و پیاده‌راه‌ها تا دسترسی افراد به داخل ساختمان‌ها و مراکز آموزشی، اداری، تجاری، مراکز درمانی، پاراکلینیک‌ها، بیمارستان‌ها و... جهت دسترسی‌پذیری راحت و آسان و بدون دلهره، اضطراب و نگرانی افراد مناسب‌سازی نشده است. بنابراین مناسب‌سازی فضاهای شهری برای استفاده تمام افراد جامعه، به‌خصوص افراد کم‌توان جسمی و حرکتی، اهمیت ویژه‌ای دارد. با مناسب‌سازی فضاهای شهری و پیاده‌راه‌ها، فرهنگ پیاده‌روی به‌جای استفاده از اتومبیل برای مسیرهای کوتاه شهری نیز قابلیت اجرائی می‌یابد که فواید آتی آن کاهش استفاده از سوخت و حصول هوای پاک است. با استناد به ماده یک آیین‌نامه «ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول» که مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران است، مناسب‌سازی به معنای اصلاح محیط و تدارک وسایل حمل‌ونقل است به‌طوری که افراد معلول قادر باشند آزادانه و بدون خطر در محیط پیرامون خود اعم از اماکن عمومی حرکت کنند و از تسهیلات محیطی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی با حفظ استقلال فردی لازم بهره‌مند شوند. مناسب‌سازی فضاهای شهری عبارت است از فراهم‌کردن زمینه و امکان استفاده یکسان تمام افراد جامعه از امکانات موجود با هر شرایط روحی و جسمی و مطابق با نیاز آن افراد، اعم از رفاهی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و منابع طبیعی. یعنی فضاهای شهری بدون مانع و دسترس‌پذیر برای همه افراد جامعه طراحی و اجرا شوند. متأسفانه بعضا در مواردی نیز مشاهده می‌شود که فضاهای شهری، به‌خصوص معابر، نه‌تنها برای افراد کم‌توان بلکه برای افراد سلامت و بدون محدودیت حرکتی نیز قابل استفاده مناسب نیست. فضاهای شهری باید به‌گونه‌ای طراحی و اجرا شوند که تمام جامعه قادر باشند آزادانه و بدون خطر در محیط‌های خود اعم از ساختمان‌ها، اماکن عمومی و معابر شهری تردد کنند و از تمام حقوق اجتماعی خود برخوردار شوند. مناسب‌سازی فضاهای شهری در موارد متعددی دارای راهکارهایی ساده و عملیاتی است. در این میان، می‌توان به مواردی اشاره کرد مانند جلوگیری از اختلاف پوشش‌های کف در مسیرهای کوتاه و هماهنگ‌کردن کف‌پوش‌ها برای ممانعت از خطر لغزندگی افراد، افزایش عرض معابر، پرکردن حفره‌ها و پستی و بلندی‌هایی که باعث افتادن افراد پیاده یا از روی صندلی چرخ‌دار می‌شود، ایجاد پل‌های ارتباطی روی جوی‌ها، خط‌کشی محل عابر پیاده، تعبیه مبلمان‌های مناسب شهری، ایجاد شیب‌راه‌های استاندارد در ورودی ساختمان‌ها، فراهم‌کردن امکان استفاده راحت از ایستگاه‌های حمل‌ونقل شهری، در نظر گرفتن سرویس‌های ویژه افراد خاص، تعبیه ارتفاع مناسب برای پیشخوان بانک‌ها و دستگاه‌های عابربانک، جلوگیری از پارک اتومبیل و موتورسیکلت‌ها در معابر، برداشتن مصالح ساختمانی در حال ساخت و وسایل اضافی بیرون از مغازه‌ها از کف پیاده‌راه‌ها و... . در نهایت، علاوه بر تمام موارد اشاره‌شده، بدیهی است که حمایت اخلاقی و اجتماعی افراد جامعه از این گروه خاص از افراد، می‌تواند در کاهش فشارهای روحی و روانی آنها بسیار مؤثر باشد و امید است که شاهد حضور پویاتر و پررنگ‌تر این افراد در سطح شهرهایمان باشیم.

«شرق» از افزایش نجومی شهریه مدارس و مهدکودک‌ها گزارش می‌دهد

شهریه‌های ۲۵ تا ۱۲۵ میلیونی

مریم لطفی

مریم لطفی: افزایش ۵۰ تا ۸۰ درصدی شهریه مهدکودک‌ها و مدارس غیردولتی در تهران، بسیاری از خانواده‌های طبقه متوسط را در آستانه انتخابی دردناک قرار داده است؛ آموزش بی‌کیفیت یا فشار مضاعف اقتصادی. والدینی که روزگاری به امید آرامش فرزندانشان در فضای آموزشی امن‌تر به سراغ مدارس خصوصی رفته بودند، حالا با فهرستی از هزینه‌های نجومی، وعده‌های مبهم و اضطراب آینده‌ای نامعلوم مواجه‌اند؛ بحرانی که از نظر آنها نه‌فقط اقتصادی، بلکه روانی و تربیتی نیز هست. این در حالی است که آموزش‌وپرورش می‌گوید هنوز شهریه‌های جدید نهایی نشده و دریافت وجه بیش از مصوبه سال گذشته، تخلف محسوب می‌شود. مسئولان وعده داده‌اند شهریه‌ها براساس شاخص‌های دقیق و متفاوت برای هر مدرسه محاسبه خواهد شد.

●●●

از ۷ میلیون به ماهانه ۲۵ میلیون تومان

یکی از مادران ساکن غرب تهران در گفت‌وگو با «شرق» از جهش ناگهانی شهریه یک مهدکودک باسابقه در محله‌شان می‌گوید: «این مهدکودک در سال‌های گذشته همیشه جای امن و مناسبی برای فرزندم بود. سال گذشته شهریه آن ماهی هفت میلیون تومان بود، اما امسال ناگهان به ۲۰ تا ۲۵ میلیون تومان رسیده است، بدون آنکه امکانات جدیدی اضافه کرده باشند. تنها توضیحی که ارائه می‌شود، این است که این مهدکودک پنج‌ستاره ارزیابی شده. انگار با هتل طرف هستیم، نه با یک فضای آموزشی برای کودکان». او با تأکید بر فشار اقتصادی ناشی از این افزایش‌ها ادامه می‌دهد: «من کارمندم و افزایشی که در حقوقم ایجاد شده، حداکثر سه میلیون تومان بوده؛ درحالی‌که شهریه مهدکودک سه تا چهار برابر شده است. وقتی اعتراض می‌کنیم، مدیران مهد پاسخ می‌دهند ناهار بچه‌ها با برنج ایرانی است، مربی‌ها مدرک کارشناسی ارشد دارند و به دلیل وجود برنامه‌های تخصصی مانند فن بیان باید این هزینه‌ها را بپردازیم. البته من کیفیت این مهد را انکار نمی‌کنم، اما جهش فعلی با توان اقتصادی ما همخوانی ندارد». یکی دیگر از مادران که دو فرزندش را در یک مهدکودک خصوصی در محدوده جنت‌آباد ثبت‌نام کرده بود، می‌گوید: «ما هرگز به دنبال مهدهای لوکس یا خاص نبودیم؛ تنها هدف ما یافتن مرکزی با کیفیت مناسب و هزینه‌ای معقول بود. همان مهدی که تا پیش از این هزینه‌اش برایمان قابل پرداخت بود، حالا با هزینه‌ای حدود ۳۰ میلیون تومان در ماه، ما را در تنگنای شدید مالی قرار داده است». این مادر به آسیب‌های روانی ناشی از قطع ارتباط کودکان با محیط آشنا اشاره می‌کند: «فرزند من سه سال در این فضا بزرگ شده و با مربیان و دوستانش انس گرفته است. مشاوران به ما هشدار داده‌اند که جداکردن کودک از این محیط ممکن است تبعات روانی جدی‌ای به همراه داشته باشد، اما بسیاری از خانواده‌ها دیگر نیز قادر به ادامه پرداخت این شهریه نیستند».

کار در تاکسی اینترنتی برای جبران شهریه

او درباره وضعیت همسرش می‌گوید: «پدر خانواده اکنون شب‌ها با خودرو در تاکسی‌های اینترنتی کار می‌کند تا بخشی از هزینه‌ها جبران شود؛ درحالی‌که کارمند رسمی و با حقوق نسبتا خوب است، اما وقتی یک‌سوم حقوقش صرف مهدکودک شود، برای دیگر هزینه‌ها چیزی باقی نمی‌ماند». مادران در گفت‌وگو با «شرق» از ابهام در هزینه‌های جانبی نیز انتقاد می‌کنند: «علاوه بر شهریه، مبالغی جداگانه بابت اقلام مصرفی مانند ماژیک، چسب، کاغذ و وسایل دیگر دریافت می‌شود که سالانه به ۴۰ تا ۵۰ میلیون تومان می‌رسد، بدون آنکه گزارشی شفاف از نحوه مصرف آن ارائه شود. هیچ‌یک از این اقلام به خانه منتقل نمی‌شود و خانواده‌ها هم دقیقا نمی‌دانند چه چیزی می‌خرند». در بخشی دیگر از این گفت‌وگو، یکی از مادران به مسئله‌ای اشاره می‌کند که کمتر مورد توجه قرار گرفته است؛ افت ناگهانی سطح زندگی کودک و تأثیر آن بر روحیه او. او می‌گوید: «بچه‌ای که در یک محیط نسبتا مناسب و با امکانات متوسط بزرگ شده، حالا به‌ناچار به محیطی با سطح پایین‌تر منتقل می‌شود. این انتقال ناگهانی برای کودک قابل درک نیست و ممکن است احساس گناه یا طردشدگی در او ایجاد کند. برای خانواده‌ها نیز بسیار دردناک است که ببینند کودک‌شان در چهار یا پنج‌سالگی با چنین تجربه‌ای مواجه می‌شود». او اضافه می‌کند: «ما در جست‌وجوی کیفیت بودیم، نه تجمل؛ ولی حالا حتی همان کیفیت متوسط هم از دسترس ما خارج شده است. اگر خانواده‌ای سه فرزند داشته باشد، تأمین شهریه مهد برای سه کودک غیرممکن است. بسیاری از دوستان فرزندانم اکنون در خانه مانده‌اند و خانواده‌ها با بحران روانی مواجه‌اند».

کوچ به مدارس دولتی

افزایش شهریه مدارس غیردولتی، تنها چالش مالی خانواده‌ها نیست؛ بسیاری از والدین از شکاف عمیق میان هزینه‌های تحمیل‌شده و کیفیت واقعی آموزش نیز گلایه دارند. یکی از مادران که دو فرزند دانش‌آموز در مقطع ابتدایی و متوسطه دارد، در گفت‌وگو با «شرق» با اشاره به افزایش چشمگیر شهریه مدارس غیرانتفاعی، از نبود تناسب میان هزینه‌ها و کیفیت آموزش ابراز نارضایتی می‌کند: «افزایش شهریه‌ها در سال جاری نه‌تنها متناسب با شرایط اقتصادی خانواده‌ها نیست، بلکه در مقایسه با کیفیت خدمات آموزشی ارائه‌شده نیز توجیهی ندارد. در سال گذشته، با وجود پرداخت شهریه‌های سنگین، مدارس در روزهای زیادی به دلیل آلودگی هوا، ناترازی انرژی یا دلایل دیگر تعطیل بودند. بسیاری از والدین به این نتیجه رسیده‌اند که صرف چنین هزینه‌هایی برای مدارسی که عملا نیمی از سال تحصیلی را به تعطیلی می‌گذرانند، منطقی نیست». او با اشاره به روند رو به افزایش گرایش خانواده‌ها به مدارس دولتی و هیئت‌امنایی می‌گوید: «تعداد زیادی از خانواده‌ها ترجیح می‌دهند فرزندان خود را در مدارس دولتی ثبت‌نام کنند و در کنار آن از کلاس‌های تقویتی و معلم خصوصی استفاده کنند؛ چون در مجموع برایشان به‌صرفه‌تر است. اما مدارس دولتی و هیئت‌امنایی نیز با مشکلاتی مانند تراکم دانش‌آموزان مواجه هستند. در سال گذشته، کلاس‌هایی با ۴۰ دانش‌آموز تشکیل شد که عملا کیفیت آموزشی را کاهش می‌دهد. به نظر می‌رسد ظرفیت این مدارس برای پاسخ‌گویی به موج بازگشت خانواده‌ها از غیرانتفاعی‌ها کافی نیست». این مادر شاغل در ادامه به یکی دیگر از معضلات مدارس غیرانتفاعی اشاره می‌کند: «بسیاری از کلاس‌ها و برنامه‌های فوق‌برنامه در مدارس غیرانتفاعی صرفا جنبه درآمدزایی دارند و عملا بازدهی درخور توجهی ندارند. وقتی والدین نسبت به شهریه‌ها اعتراض می‌کنند، مدیران مدارس با استناد به این کلاس‌ها از پاسخ‌گویی طفره می‌روند؛ درحالی‌که خانواده‌ها به وضوح می‌بینند که این برنامه‌ها صرفا راهی برای دریافت مبالغ بیشتر است». مادر دیگری نیز از افزایش چشمگیر شهریه مدرسه فرزندش برای سال تحصیلی آینده گلایه دارد و به «شرق» می‌گوید: «برای یکی از فرزندانم در سال گذشته ۹۰ میلیون تومان شهریه پرداخت کردیم که امسال به ۱۶۰ میلیون تومان افزایش یافته است. شنیده‌ام برخی مدارس برای پایه اول ابتدایی، بدون احتساب ناهار، سرویس و لباس فرم، شهریه ۲۱۰ میلیون تومانی اعلام کرده‌اند. مدرسه‌ای هم شهریه‌ای بین ۲۳۰ تا ۲۵۰ میلیون تومان اعلام کرده است». این مادر به یکی از چالش‌های شخصی خود هم اشاره می‌کند: «برای من، تنها مزیت مدارس غیرانتفاعی نسبت به مدارس دولتی، جمعیت کمتر کلاس‌ها و نظارت دقیق‌تر بر دانش‌آموزان است».

شهریه ۱۲۵ میلیون تومانی

مادران دیگری نیز در گفت‌وگو با «شرق» از رشد بی‌سابقه شهریه مدارس غیردولتی خبر می‌دهند؛ افزایشی که به گفته آنان در بسیاری موارد با بهبود ملموسی در کیفیت آموزش همراه نبوده است. یکی از این مادران درباره مدرسه شناخته‌شده‌ای در غرب تهران می‌گوید: «این مدرسه از نظر تمرکز بر زبان، در منطقه شناخته‌شده است. معلمان اعلام کرده‌اند دانش‌آموزان از مقاطع پایین با زبان انگلیسی یا فرانسوی آشنا می‌شوند. بااین‌حال، شهریه‌ای که برای سال آینده پیش‌دبستانی اعلام شده، حدود ۱۲۵ میلیون تومان است؛ آن‌هم بدون در نظر گرفتن هزینه‌های جزوه، ناهار و لباس فرم. مسئولان مدرسه هشدار داده‌اند که ممکن است تا ۷۰ درصد افزایش شهریه هم اعمال شود». مادر دیگری از افزایش ۴۰ تا ۵۰درصدی شهریه مدرسه‌ای در محدوده پاسداران خبر می‌دهد: «سال گذشته شهریه این مدرسه حدود ۹۰ میلیون تومان بود، اما امسال صحبت از افزایش ۴۰ تا ۵۰درصدی است. شنیده‌ایم که شهریه برای سال تحصیلی آینده بین ۱۰۰ تا ۱۲۰ میلیون تومان تعیین خواهد شد. برای یک پیش‌دبستانی در منطقه ۲ هم پیش‌پرداختی معادل ۲۷ میلیون تومان دریافت می‌شود که در دو قسط در فروردین و تیر باید پرداخت شود. مجموع شهریه پیش‌دبستانی در این مدرسه به حدود ۲۴۴ میلیون تومان می‌رسد که هزینه صبحانه و ناهار را هم شامل می‌شود». او به افزایش شدید شهریه پایه اول ابتدایی در این هم مدرسه اشاره می‌کند: «برای پایه اول ابتدایی، ۳۱۰ میلیون تومان شهریه اعلام شده که شامل وعده ناهار و میان‌وعده‌ای سبک است. البته این رقم بدون در نظر گرفتن هزینه کلاس‌های فوق‌برنامه محاسبه شده است. سال گذشته برای همین پایه، شهریه بین ۱۵۰ تا ۱۶۰ میلیون تومان بود؛ بنابراین امسال با حدود ۸۰ درصد افزایش مواجه شده‌ایم». به گفته آنها، با وجود فشار اقتصادی گسترده، نه‌تنها شهریه‌ها افزایش یافته بلکه انتظار والدین برای ارائه خدمات آموزشی متناسب با این ارقام نیز همچنان بی‌پاسخ مانده است.

وعده‌هایی برای مهار شهریه

درحالی‌که خانواده‌ها از جهش افسارگسیخته شهریه مدارس غیرانتفاعی گلایه‌مند هستند، مسئولان آموزش‌وپرورش می‌گویند هنوز سقف جدید شهریه‌ها نهایی نشده و دریافت مبالغ فراتر از نرخ مصوب، تخلف به‌شمار می‌رود. مجید پارسا، مدیرکل آموزش‌وپرورش شهر تهران، اواخر فروردین تأکید کرده بود هنوز رقم جدید شهریه‌ها قطعی نشده و مدارس اجازه ندارند تا زمان ابلاغ رسمی، هیچ مبلغی بیش از شهریه سال گذشته دریافت کنند. او یادآور شده که در مرحله پیش‌ثبت‌نام نیز دریافت هرگونه وجه اضافی غیرقانونی است. پارسا همچنین از حق انصراف والدین سخن گفته و تأکید کرده که اگر خانواده‌ای بخواهد ثبت‌نام فرزندش را لغو یا مدرسه را تغییر دهد، مدرسه باید کل مبلغ دریافتی را بدون هیچ‌گونه کسر یا عنوانی مثل «خسارت» بازگرداند. در این میان، رئیس سازمان مدارس و مراکز غیردولتی وزارت آموزش‌وپرورش، از ابلاغ الگوی جدیدی برای تعیین شهریه مدارس غیردولتی خبر داده که هدفش جلوگیری از اعمال درصدهای افزایشی یکسان برای همه مدارس است. به گفته او، شهریه هر مدرسه براساس مجموعه‌ای از شاخص‌های متنوع محاسبه می‌شود که شامل مواردی مثل نرخ تورم، موقعیت جغرافیایی، امکانات مدرسه، سطح دوره تحصیلی و کیفیت منابع انسانی است. محمودزاده گفته که بیش از ۷۰ درصد مدارس غیردولتی در کشور شهریه‌ای زیر ۳۰ میلیون تومان دریافت می‌کنند، اما برای والدینی که با شهریه‌های چنده میلیون تومانی و حتی بالاتر مواجه‌اند، این آمارها چندان دلگرم‌کننده به نظر نمی‌رسد.

نگاه

صدای مظلومیت خاموش نمی‌شود

حامد (میلاد) منصوری، خبرنگار: آیا وقت آن نرسیده که مسئولان، به‌ویژه شخص رئیس‌جمهور، به این بحران ورود جدی کنند؟ قطعی برق در وسط بهار زنگ خطر است، نه یک موضوع حاشیه‌ای. در گرمای طاقت‌فرسای خوزستان که هنوز تابستان نیامده، دمای هوا به مرز هشدار رسیده. قطعی برق جان مردم را به لب رسانده است. سؤال ساده و تکراری اما بی‌پاسخ مردم این است: علت قطع برق در چنین شرایطی چیست؟ در این گرما، کودکان، سالمندان و بیماران در معرض گرمازدگی‌اند. در خانه‌هایی که کولر دیگر فقط یک وسیله خاموش است، جان بسیاری در خطر است. با این حال، نه توضیحی هست، نه تدبیری، نه حتی یک عذرخواهی رسمی از سوی مسئولان. در زمستان، برق خوزستان را قطع کردند تا استان‌های سردسیر تأمین شوند، حالا که خوزستان در آتش گرما می‌سوزد، آیا نباید برق همان استان‌های سردسیر قطع شود تا جان مردم اینجا نجات پیدا کند؟ این همان عدالت است؟ خوزستان یکی از مهم‌ترین تأمین‌کنندگان برق کشور است، سهم مردم این سرزمین از این تولید چیست؟ محرومیت؟ بی‌توجهی؟ خاموشی در گرمای ۵۰ درجه؟ آیا وقت آن نرسیده که مسئولان، به‌ویژه شخص رئیس‌جمهور، به این بحران ورود جدی کنند؟ قطعی برق در وسط بهار زنگ خطر است، نه یک موضوع حاشیه‌ای. همین حالا که برق نیست، گردوخاک هم آغاز شده و این یعنی دو بحران هم‌زمان بر دوش مردمی که دیگر رمقی برایشان نمانده. خوزستان در حال فرسودگی است و ما فقط تماشا می‌کنیم.

خبر

بازداشت ۲ مدیر و احضار چند مطلع در پرونده بندرعباس

شرق: بازپرس پرونده انفجار در بندر شهید رجایی گفت: در حال حاضر دو نفر از مدیران دولتی و خصوصی با قرار تأمین متناسب وثیقه در بازداشت هستند و تعدادی نیز جهت اخذ اظهارات به عنوان مطلع احضار شده‌اند. بازپرس پرونده حادثه بندر شهید رجایی برای بررسی ابعاد مختلف حادثه و یافته‌های میدانی برای ادامه تحقیقات از محل حادثه بازدید کرد و ضمن گفت‌وگو با افرادی که از همان لحظه وقوع حادثه در محل حضور داشتند، تأکید کرد: برای رسیدگی عادلانه و رعایت اصول قانون آیین دادرسی کیفری و بررسی دقیق ابعاد حادثه، نیازمند اظهارنظر دقیق کارشناسان در موضوعات مختلف است که دستورات لازم در این خصوص صادر شده است. او گفت در حال حاضر دو نفر از مدیران دولتی و خصوصی با قرار تأمین متناسب وثیقه در بازداشت هستند و تعدادی نیز برای اخذ اظهارات به عنوان مطلع احضار شده‌اند.

جدول ۵۰۴۳ طراح: بیژن گورانی

افقی:
۱- محفظه کتاب در کتابخانه- نهمین ماه میلادی- مکمل زیبایی رو ۲- از درجات نیروی دریایی- تبهکاران ۳- مستمری- امیدوارکردن- بازدارنده ۴- گازی مرکب از سه اتم اکسیژن- حکایت‌کننده- دیده‌شده ۵- میمون آدم‌نما- حادث‌شونده- نقاش امپرسیونیست فرانسوی ۶- نوعی عکاسی تبلیغاتی- سردی مطبوع- کتاب حضرت داوود (ع) - حرف آزاردهنده ۷- هیجان‌انگیز- ستارگان- قاضی ۸- کتابی متشکل از پنج داستان کوتاه نوشته احمد آرام ۹- سرخرگ- جهان- سمت راست ۱۰- دومین دورقمی- رمان مشهور امیل زولا فرانسوی- گروهی از افراد که برای انجام کاری با یکدیگر مشورت می‌کنند- سودای ناله ۱۱- مزه فلفل- حیله‌گر- پاردم ۱۲- معروف‌ترین پیست اسکی ایران- تأکیدشده- روز عرب ۱۳- دیکته- فلانی- استانی در جنوب ترکیه ۱۴- یار ویس- آنکه مدتی از مهربانی و میهمان‌نوازی دیگری برخوردار شده است۱ ۵- نفس خسته- وسیله‌ای برای معاینه مجرای گوش- نوعی کاغذ نامرغوب.

عمودی:
۱- پیشینیان- سازش‌کردن- ابزار درودگری ۲- روشن و درخشان- بازده ۳- هر نوبت نمایش فیلم در سینما- منجمد- بندری در بوشهر ۴- متحیر- شهری در جمهوری آذربایجان- افزون‌شونده ۵- پاک و منزه- مجاور- یادداشت ۶- پسوند شباهت- لیف ظرفشویی- نوزاد ۷- شماره ساختمان- خراب و ویران شدن- الفت ۸- تیره و ظلمانی- ترس- محله صدمیدان شمال شرق تهران ۹- قدر و منزلت- امتحان- فاخته ۱۰- جانور تک‌سلولی- قضاوت- تکرار حرفی ۱۱- حرف همراهی- گوش‌کردن- وسیله‌ای برای ردیابی کشتی و هواپیما ۱۲- شال کمر درویشان- شهرستانی در استان گلستان- وسیله نخ‌ریسی ۱۳- زمین ناهموار پرآب و علف- تله- اندوه و غم ۱۴- پایدار و بادوام- پایتخت کامرون ۱۵- پرهیزگاری- منظومه‌ای سروده نیمایوشیج- برخی از آب گل آلود می‌گیرند!

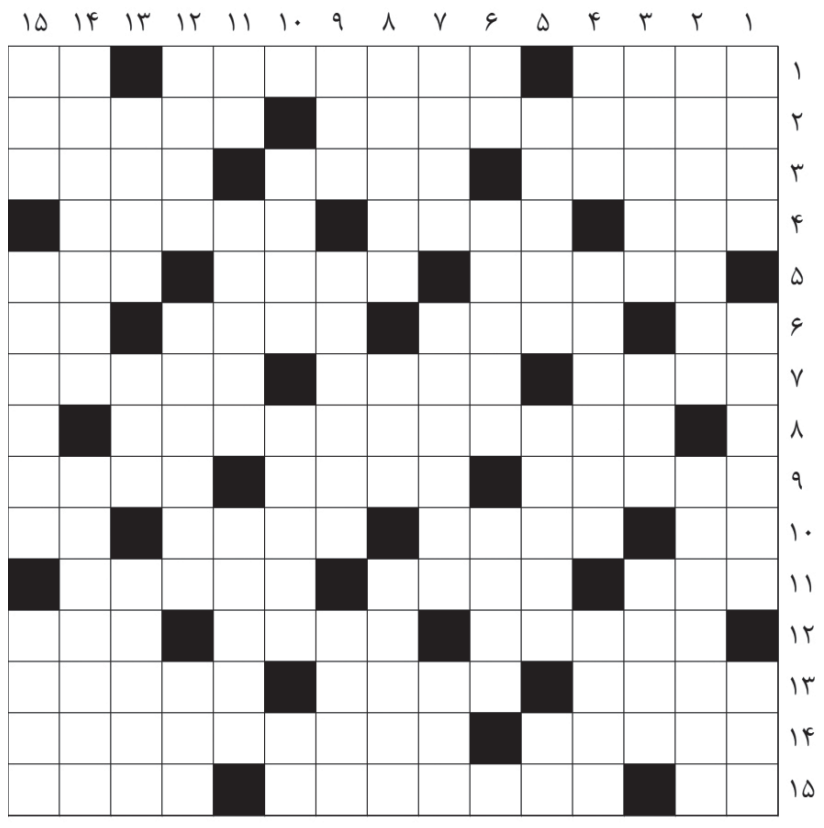

حل سودوکو ۴۰۳۸

۸	۴	۶	۵	۱	۹	۳	۷	۲
۱	۵	۲	۶	۷	۳	۸	۴	۹
۹	۷	۳	۲	۴	۸	۶	۱	۵
۷	۲	۵	۸	۳	۱	۴	۹	۶
۳	۸	۹	۴	۵	۶	۱	۲	۷
۴	۶	۱	۷	۹	۲	۵	۸	۳
۵	۱	۸	۳	۲	۷	۹	۶	۴
۲	۹	۴	۱	۶	۵	۷	۳	۸
۶	۳	۷	۹	۸	۴	۲	۵	۱

۹	۳	۵	۲	۶	۷	۴	۸	۱
۶	۴	۸	۹	۳	۱	۵	۷	۲
۷	۱	۲	۵	۴	۸	۹	۶	۳
۳	۵	۹	۴	۷	۲	۸	۱	۶
۲	۸	۷	۱	۹	۶	۳	۴	۵
۱	۶	۴	۸	۵	۳	۲	۹	۷
۴	۲	۱	۷	۸	۵	۶	۳	۹
۵	۹	۳	۶	۱	۴	۷	۲	۸
۸	۷	۶	۳	۲	۹	۱	۵	۴

حل جدول ۵۰۴۲

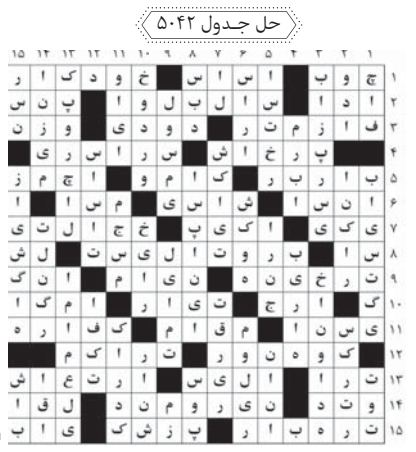

سودوکو سخت ۴۰۳۹

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو
۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

		۵			۸	۲		
			۴	۶				
		۳			۵	۴	۱	
۷	۳	۲		۴	۶			
			۷	۱		۶	۸	۳
	۸	۶	۲			۱		
				۹	۴			
		۷	۶			۹		

سودوکو ساده ۴۰۳۹

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو
سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۵	۳		۸	۲		۴		
			۷				۸	۵
				۴	۹	۳		۱
۷	۲					۹		۴
	۶	۱				۵	۲	
۸		۳					۷	۶
۴		۸	۱	۳				
۳	۵				۶			
		۲		۵	۷		۴	۳